

Թէլէկրաֆիցիէ. — Միւթէնէվիէ. — Մի-
լիէ. — Խարիճիւիէ. — Իւննաթ. — Սարրա-
ֆիէ:

Տիշեար ստուգողունուդ չէտերի ա-
ղիւն հիստետար օլարագ, յերիւն յի-
մաջպուպէ վէ մուազղէզէ միզին տիւն-
քի ճէնտազէ պաւնընտու պիղզաթմ հա-
ղը պալուրնան, վէ ետաթա պէ ետանր
մաաղերէթէ պլլ վասթա աղըը ե-
տէթ ու եւմ իլլէեէն պիլիւիւվէ միւ-
թէալիւիւգ աթ վէ ահրապաւմագ թագ-
տիւն թէշէք բիւրլրէ պէքապէր
տարնքի կիւն պիղզաաւոր դազէմ ա-
մըը չըը արամամամ լըըը մըտան վէ
չու պլր գաշ կիւնքի նիւսիւնէրիմիզ-
տէ վագուլի գապիլ օյան սեհվի-
եաթմտ տօտեր միւթէպեր վէ միւհ-
թէնտ գաթիւնըմըըն աթլլըն թէ-
մեննի իլլերիւ :

Գլխին վախեւ նամ հիքտեանէն
պիր գալ հիւն զարֆընոտ խիթամըն
տան ստնրա, Ղուտնատան մէքրուտ
5-6 զըթա մուֆասալ մէքըռւպէ-
րին բէյտէրբէ, տէրծինէ սըրա կէ-
լէպիէհէհէնտէն, օլ վէհէ իլէ իհա.
պննը իծըրառն միւսարաւաթ օրու-
սանաղը մտէլիթիզար պէհան օրու-
նուր,

Մէկուսան ինթիխապաթը աւեսքի
կիւն քէմալ ինթիգամ վէ ասայիլէ
ինքա օրունուդ իսէ տէ, ինթիխապ
օրունան մէպուսանըն է.քսէրիս, եւ-
նի մէպուսան օյմաղէ, նէթալիճի մա-
լուսէին Տանկը Ֆրըզ աեա այիտ օյ-
լուսուռնուն թայիին իտիլմէսի միւմ-
քին մէյլի թայիին

Յերգայի մուխալիֆէնին հէրսի
Թէքլար ինթ իխապ օրունմուշար տըր
Խարհհեհէ նազըրը Մ. Գ. օնթ օսթապ.
10 ինթ իխապ օրունմուշ տուր :

Ինթիխապածըն նեթայիճի մալիւ
մէսի, էն զիեատե ֆլորգայի մուխա
լիֆեեե միւսայիտ կէօրիւնիւեօր:

Հոնտա, 20 ապրիլ
Ինկիլթերրա՝ Բուսիա տեվեթին.
աէն աաքէրին՝ Աֆղան հոսոսուուն.
տան կերիեէ չէքմէսին՝ Թալէպ Իթ.
վի իսէ աէ, Բուսիա՝ ճէվապը րէտո
վրմիշ աիր. Պունունյա պէրապըր
Ին՝ Մէշ զազթաար, մուվաֆֆա.
Գաթ հապը օլապիլէճէկինէ իթ իմաս
Խաիեօր.

Մ. Կլատսթըն, Եաբընքի Կլւն Մէճ.
 լիսի Մէպուտան թարաֆընտան թախ-
 սիսաթ թալէպ իտէճէէկի սըղաաաա,
 Ելզահաթ իթա իլլէէէէք տիր:

Պիւքրէշ, 20 ապրիլ
Վիւքէլայի սապրդատան Մ. Բօ.
Կէթթի, վէճաթ իթմիշ տիր :

Վրէննա, 21 ապրիլ
 Ծրանսանըն Տէրաատէթ ու ֆիրի
 Դարքի տը Նոյալ, ֆաժիլեառըյա
 պրիլքտէ տիւնքի կիւն Սլանպոյա

ՄԻԼԹԷՎԷՆՆԻՏԷՆ պուրատան հարե-
քէթ իյլէ միշ տիր :

Լճից տրաւ, 17 ապրիլի
Մէնճիկի մէջ առանտա վազը օյաւ
պիր սիւալէ ճէվապէն, ԲէնճէՀին
Բուսիւնա թէքը օլունտուղունա տաւ
յիր տէվէրան իտէն շայեալարուն աղը
ու էսաւը օլմաղըընը Մ. Կլատոթընը
պէնան իմիւյ տիր :

Նիշ, 20 ապրիլ
Միլլեթ մեծի տիւնքի կիւն պիղ.
զաթ դրալ թարաֆընաւն քիւչատ
օլունմուշ տուր :

Գրաւ չազդեթելի՛ր՝ պու միւնասէ,
պէթէ՛ր իրատ իծտիկի նոթ զընտա-
նը գան մէնէ, Ալվիթրիա իմէրթաթօ.
րունուն տակէթի իւզըրինէ, իմբէ-
րաթօրը մուշարիէ յճէ վերտիկի վի-
զիթաեթ, վէ Ավիթրիա-Մաճարիս-
թան օրոտուտեթալիմէրինտէ չազըր-
պուրունտուզուտու զիւք իծմիշ, վէ
Իումանիա գրալընըն Պէլլրատը զի-
եարեթիմտէն պաճայա, իքի ճիվթէ-
գարայիեթիւթի մէնափիինիկ միշլէթ-
միշլէթ իւշլէթ իւշլէթ իւշլէթ իւշլէթ

րէք օրհանդէր իսպաժմ իտէն իշպա-
պէնաճեթի ճատիտէյի թէյնճճճճ-
միւնսարպէթիլլէյ, քէնտիսիսին մէ-
միլլէթինին մէջնուտիեթի շտիտէ-
սինի պէնտէն իլլէմիշ, վէ պտեճ-
էքքեքքըր քէմանէթի մէ իսթիւնճա-
մէ մէյէքէթի մուվաքլըր գալիսին
իլէ մէյէքէթի թէգեհին իթմէք ղաշ-
րէթի վաթմանիեթի վէ հիւանի միւ-
նաւոր գալիսի իլէ մութթաքթի օրհ-
մէճիօր մէպուսաննէ էքքեքքըր ճէ-
լիլէսինի թաճաշ, վէ լէշէն ուէնէ-
թի իթմատէ գապուլլ իտիլիզ, վէ
վաթաննէ մէնաքիի հաղըգիեթսի ի-
շին ճէճմիեթի ղաշըր միւնքիլըր օ-
լուպ, թէմաւէն իճրտ օլունմաղ
իլլէրէ պուրնատ գալիսինի խաթը-
րա պրաղտըրգ տան ուսթիւր, քիւշա-
տիլլիլ ինթիմայի հաղըրէնտ մէ շը-
քտէն ուէնէքի ինթիմա միօրիլու մէմ-
լէքէթճէ միւքիտ օլաճաղըն իւմիտ,
վէ մէպուսանը միլլէթին հիւանի դաշ-
միլլէթիլլիտէ տէգամ իլէ, պաշալանըլա-
նիպհաթիլ խաղըրէնէնի իքմալ իտի-
լէճէլլի հաղըրնտաքի իթիմատըն-
թէքրաք իլլէմիշ տրի :

Ի ծնունդս, շաղկապի
 Մ. Կլատսի ըն ազ տն ձե խապեր
 վերսկսիլ օլան թախախաթ թալեպի
 նի մեծիսի մեպուսանա արգ իլլե տի
 կինաե, գուլվե յի ասքերի եննին թե
 դաերուտի, հիւ քիւմեթին տի կեր աշւ
 լեթիլի ին օլան հէր կիւնա ի խթի
 լափըն սուրեթի միւսալէ մեթնուեա
 ին հալլ վե ֆաալ ի թմէ քիլք արդու
 յեւտիտին աղալի թաեաճաղըն տեր
 միւսան իլլե յի տիր

Գօն/Ժ Կրանվիլ տախի աեան մէճ
լիսինաէ ալնի իՖատէաէ պուլունմը
ալը :

ՊՈՆԱԿԱՎԱՏՔԻ ՂԱԳԷԹԱՅԻՐ, ԻՆՔԼԻԹԵՐԻՐԱԻԼԵ ՐՈՍԻՆԱ ԱՐԱՆՈՐԵՄԵՔԻ
ՄՈՒԽԱԿԵՐԹՈՒՆ ԱՂՎԱՆԻԿԵ ԹԵՍԱ
ԽԻՆՓԻ ԹԺՄԻԿԻՆԻ ԹԵՆԵՄԻՆ ԽՈՒՆԵՐՈՂԱՐ
ՊՈՆԵՆՈՐԱՆ ԿԵՐԱԿԵՐ ՍԺԵՆՆՈՂԱՐ
ՂԱԳԷԹԱՅԻՐ, ՆԻՆԱՆԵԼԻ ԻԹԻՂԱՖ ՆՈՒ
ՍՈՒԼԵ ԿԵԼԵՃՆԿԻՆԻ ԻՆՎԻՏ ԽՈՒՆԵՐ
(ՆԵՂ՝ ԳԱՎԻ ԻԱՄԻՏ)

Աթինա, 21 ապրիլ
Հէյեթի վիւքէտեա մէնսուպ դա
ղէթալար, ինթիխապաթըն նէթիճէ
սի հագգընտա սիւքիւթ իտիեօրլար

ՊԼԻԱԲԻԱ ՖԵՐՐԵՅԻԻ ՄՈՒԽԱԼԻՖԷԵԷ ՎԷՆ
 ՍԱԼԱ ՂԱԳԷԹԱԿԱՐ, Մ. ԹՐԻԳՐԱՐ
 ՏԵԵԵԹԻ ՎԼԵԹԻԱՆԸՆ ԶԵՄԻԼԷ
 ՄԱՂՈՍԱ ՕՂՈՒՂՈՆՈՒ ԹԷՏՎԻՆ ԽԼԷ
 ԷՐՐ:

Իստաբուլի, 21 ապրիլ
Ապրիլ 11-ին 21-ն զատար Սիւէ
ի, 2-ի քանալընտան 140 մէֆինէ կէշիպ
2,300,000 ֆրանգ. Հասըլաթ օլմու.
տուր :

[illegible]

Եօզկառո միւթէսարրըՔը րէշա
բաշա հազրէթլէրինէ րումէլի պէյ
լիկի բաեէսի թէմճիհ :

Եւրոպի Բումբէլի վիսեմթիմի միւս
թէշարը վէ տախիլիէն միւսերի Նա
չօֆէ Գէնտաիէն Իքլիմի Բիւլպետէն
Մէնհաի նիշանը Իհսան պուրուլու
տուր :

—Միւսաֆիրէթն չէ հրմիդտ
պուրունան Եունտ վէ Նորթմա զը
րաիլասը վէ մախտումու բընն Խօ
թէն հապարածը հէր կիւն չէ հրմի
զին շայեանը Թէմաշա մաֆէլլէրին
գիւտարէթ իթմիբլէրին կիպի , խա
մա օրան բընն Եւրո ճաղրէթէրի
նին խառնալըղ տախի կիւն պէկիւ
իլիլիէլ , Էքսէ տիր :

Գրաւ Օսգար Հաղրէթլեւի իսէ
Րուսնուգ մէլզիֆինտէ լւնտոյիսին
իսթիգպալ իթմիշ օլան Պուկկարու
թան բրէնսոյլէ պիրլըքտէ բուսի ապ
րիւ 3 տէ Պււքրէշէ մուվասըրէթլէ
մէլզիֆինտէ Րումանիս գբալ, մէ գբ
րուլլաշար թարաֆֆինտան գպալու
յունմուշ, վէ գրալիշա Սօֆիւ Հաղ
րէթլըրինին՝ տաճա իւշ Հաֆթա գա
տար բրէնսլէք իլէ պէրապլը Սթան
պօլտա գալըլ, պատհէ՛ն Սինալիշ
մէ յֆիթիսինէ կիտիւք.բ, օն պէշ կիւ
գտաար օրաւտա իր մալէ իլլէհէնէ
կնիլ պէնան յլլէմիշ տիւր :

Այդպիսով, Պիւրբէշտե գրալ սէրա-
երնտա պիր զինաճէթ վերլիմլ, վ-
աեըն Ճիստ վիննանա միւթ վէճ-
ճիհէն հարեքէթլ, մէվզ իփտէ, Ս-
վսթրիա իմբերաթօրու վէ արշիտու-
րօտօյփ թարաֆլարընտան իսթիգ-
պալ վուգու պուլմուշ տուր:

Միւշարիելյն զգրալ Օսգար հագրէթէրի՝ չըգան բազար իրթէտի կիւնիւ Ոթօգօյա միւթէվէճճիհէն հաթէթէ իթմիւ, վէ Ալմանիա իմեթրաթմ օրու օրու գապլլէթարա կիթմէթմ օյուտիցու հայտալ, իրի կիւն գատա Պէրլիտից զայմաթր մուսամմէմ պուլլունմուշ տուր:

— Իրի կիւնաէն պէրու ալլանա իսա

պրէրէր, սուլհուն պագասը հագգըն
տա մուծիպի էնտիշէ օյաճագ տէր
ճէլերտէ օլուպ, լծտար վէ Քարի
տէն ալրնան խուտուսի խապէրէր
զէրինէ եսհամ ֆիհաթընըն ֆէվզ
լատէ թէնէզղիլիւ, Գալաթա խա
գընը տուշարէ էնտիշէ գլուշ տր
Պու պապտէ հէնուզ մախլամթը
թէնէ աքնմաթիւ իս տէ, չու գ
տարը անհիշ տրիքի, մուհարէ
թէ տարիքեմ ընա մախուտ օլուպ
ինկիլիք գապիւնթուտ, բարաւ
թ օտան շտեթ պիւնիւք պիր թա
սիսաթ թաւէպ կոտէճէք տրի, վէ պ
միւնասիպէթիւ, օլտու էրանվիլ վէ
էլտաթնա թաւաֆլարնտան աւա
թիւ մէպուռան մէճիլրնիտէն
ֆասսաթ իյզահաթ, թէրէրէնէկ տ
քերա տրի, Զաթէն, խարիճիւնէն

զորը, պո. հաֆթա իլինտե, Աֆղա
մեսեթսի աշվալինե ապիր թաֆս
լաթը միւքեմնէլ իթա իտեճէկին
ալաֆ. ապիր 13 տե վառ իլէմիշ տր
դինաէն ալէյհ պո. խապէրլեր, Կ
տե վլեթէյնին կէմիեթլէլ թետար
քեաթը հարապիեթսի, լօտորանն պ

զը զադէթալարընըն պագայի սու
հագգընտաքի իւմիտէրինի իզպէն
քեափի ոսերլսա սէգա տոր :

ԲՈՒՆ ԱՆՀԱՅԱԿԱՐՆՈՒՄԱՆ ԱՐԼՆԱՆ ԽԱՅԻՆ
ԿԵՐԵՐԵՆ ԶԵԳԱՐԵՆ՝, ԷՍԻՐԻՆ ԲԱՎԵՐԻՆ
ԲԵՆՏՈՒԵՆ ԱԵՆԺԱՅԱՅԻՐ ԷՆՆԱՄԱՐՆՈՒՄԱՆ
ՈՖՊՈՂԱՆԻՍԺԱՆՈՒՄ ԻՆՅԻՆԻՂԻԵՐԵՆ ԴԱՐՆԱԼ
ՕՒՄՆ ՖԻՐԳԱ ԹԱՐԱՓՈՐՆՈՒՄԱՆ ԷՆՀԱՅԻՆ
ԹԱՏԻՐԻՔ ԽՈՒՐԵՆԵՐ, ԿԻՐ ԻՆԹԵՐՆԱԿԱՆ
ԶԵՂԱՐԼԸՈՂ, ՎԵ ԲԵՏ ԶՕԳ ԻՆՅԻՆԻՂ
ԶԱՊԻՆՈՒՄԱՐՆԵՐ ԳԱԹԻՐ ՈՒ ԹԵՆԵՖԻ
ՄԱՐԿԻՆԻՔԻՆԵՐ ԶՅՈՒՆՈՒՄԸ ԽԱՆ ՈՒՄՆ
ԿՈՒ ԶՅՈՒՄ ԽՈՒՐԵՆ ՏԻՂ ԿԻՐ ԹԱՐԱՓ
ՈՒՄՆ ԹԱՍՏԻՐԻՔ ՕՐՈՇՆԱՄԱՐՈՂ ՄԵՐ՝

Պոռ կհելլէրտէ ճանկալը Պապը (լիտէն սիֆէրայի Օսմանիէն թահր ըրաթը ումուսիէն իրաւի միւթէսաւ վէր օլտուղու մէրվի օլտուղունտան տէ վէթի Ալիէննի թահրիւթը մէն ըրիւրտէ մէալէքինի իշլահ իտէնէկ տէրքեար տրի :

— Բաթրիկի ճէտիտ Աւնն. Ղէհա
պետեան Սրբազան, տօղրուտան տօ
րուեա Տէրաատէթէ կէրէք իւղրէ
բազար կիւնիւ սաաթ օնտա Եաֆա
տան Ալիսթրիա լաբօրույա հարէքէ
իթիկ տիր :

—Չըզան ճուճաւ իրթէսի ազնաւն, Գեր. Տ. Միւրեան Հայր, մալիւ
օյան մէմուրիւթէթիլլէ Էլլիւաթինէ միւ
թէվլէճճինէն վէ Գլիւ նամ Դիլթիթի
վաթթօրունա լաքիպէն, չէճիւմիզոն
հարէքէթ իլլէմիշ, վէ պազը միլլէ
միւթէպէրնթիւ վաթթօր ցատաթ. քէ
տիսինէ րիֆաթաթ իթմիլլէր. քէ

Միւսմայիցէ, Բուսիստա Ներսէս
Վարժապետեան մէքթէպի մէնֆա
թընա իեանէ թօլամասր իշին, մէք
թէպի մէգքիւր ընկերութիւնութա
րաֆընտան մէմուրիեթ վերլոյտի
հաւատարի թէքլիպ օլունմուշ տրը

— Պրոեսա չէ՛նք իւլ ճիգարարը՝
տան պազը մահէլէբտէ կէշնէրտ
չիւնք իւլէթի զօհուր իթմի, վէ
բէլիւն ճիւլքֆէրմա օլուշ իսէ տէ
ախիւրն զայիլ վէ միւնտէֆի օլու
տէ խիւտէնքիւթիւկետար վիլաւէթ ին
տէն տայիթէ, յի սուրը սըհհէտ
պիւտիթիւլիշ տիր

ուղարկեա՞նք տըր : իշպու գալիմար , մէքթէպ շակիրտանընը , տէրալէրի- նին քիւշատը գէմանընտա մէքթէպ- լէրինէ կիտէպիմէլէրինէ միւսայիտ օրուպ , պիւթիւն սէնէ զարֆընտա իլէնէնէնք տիւր :

ՄԻԼԼԻԿԵ

ՓԱՅԻՒՄՆ ԶԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՅ ՈՐԻ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Հայոց վարժարանները գոյուեցան և նոցա սրտերը խոցուեցան ու գու- ցէ որ այս խոցերը անդարմանելի դառնան :

Բայց , միթէ սոյն խնդրոց մէջ եւս վեպ Սթընէլեր , Կլեյմսեր , Վալտեր դեր չունեցան :

Մեզ կը հաւատեն թէ , բաց յայ- րոց եկեալ էինք Կառավարութեան ուժ տուած են սոյն խնդրոց ընդ- փոյթ գործարարման , խորհուրդ տա- լով նմա ոչ բողոքանաց անալ , ոչ աղաչանաց ունիւղեր , և այսպէս ե- դած են ազգին համար մէլ յիշել Վալտեր Սթընէլեր , Կլեյմսեր , Վալտեր դեր չունեցան :

Մենք չենք պնդեր թէ , եթէ սոյն երկու եկեղեցիները եւս միանային միւս- ներուն հետ , Ռուսիոյ կառավարու- թիւնը են ապիտի կենար իւր դիտա- ւորութենէն , այլ կարծենք որ միայն սա կէտը մեզ հետ ուրիշներ ալ կը վկայեն թէ , «եթէ սոյն եկեղեցի ալ միանալով իրենց առաջնորդ ունենա- լին զԱմեն . Մակար Ս . Արքեպիսկո- պոսն , և փոխանակ Պարզեանցի , Մա- միկոնեանցի ձեռքը մատուցանէին ինքազիրը , առ վեհ . կայսրն» , կարծենք ուրիշ բան էր , և կարծենք կաթ . Տերապիսին իմաստուն ուշա- դուրթենէն չէր վրիպեր սոյն մեր մասնութիւն , սակայն ով գիտէ , ինչ էրեքդ : Եւ քանակ պատճառներ կա- լին , ու պարագաներն աննպատ- չին . զի , եթէ այնպէս ըլլար , չէ- ինք յուսար որ , կաթող . Ամեն . Տե- ղակալը լուսութիւն ու խնամք ըլլար , որովհետեւ բնական չիմացանք որ Ամեն . Մակար սրբազան ի չարին կամ ի բարին շարժում մը , փորձ մը ըրած ըլլար , մանաւանդ որ ինք , զորով Տերապիս կաթողիկոսական , պարտ էր որ ամենէն աւելի աշխատէր :

Ամեն . Մակար սրբազանի սոյն ըն- թացքը թէեւ ըստ ոմանց պարսաւե- լի , բայց ըստ մեր ներքին է , վասն զի ծեր է , և չը կրնար շարաք մը , որ մը իսկ մնայ յիշմիածին , օգին անյարմարութեան համար , ինչպէս որ մինչեւ ցարդ չէ կրցած կենալ , մինչ իսկ ներկայիս նման տագնապա- լի առնեն մը , յորում իւր ներկայու- թիւնը նպատակաւ կրնայ ըլլալ : Չենք գիտեր թէ , Ամեն . Մակար սրբազան ամենայն Հայոց եպիսկոպոս ընտրուել , արդեօք ինչ պիտի ընէ , դարձեալ պիտի հարկադրի օգուստուն և հովա- սուն վայրեր առանձնանալ , ու թո- ղով զԷջմիածին անտէր և անգլուխ , ըստ մեզ ընտ . Ժողովը խիստ լաւ կընէ եթէ իւր թուէն բաժին չի հա- նէ Ամենապատիւ Մակար սրբազանի , ոչ թէ վասն զի անարժան է այդ- բարձր պաշտաման . արդէն չենք յու- սար որ ինք ալ ընդունէ . այլ ըսել կողմը թէ , ընտ . Ժողովը լաւ կը- նէ , եթէ Ն . Սրբազանութեան տալիք թուէն ուրիշ մի արժանաւորագունի տալ , և այսպէս ընտրելին աւելի շատ քուէներով ընտրուի այդ բարձր պաշ- տունին , Որովհետեւ եթէ Ամեն . Մա- կար Սրբազան ընտրուելու ըլլայ , ադ- ղը ի մահ յանձնած կրկնայ Ն . Սրբ- բազանութիւն . զի ինչպէս որ ի վերեւ

ըսինք , հիւսիսային քամին բնաւ չի . յարմարիւր Ն . Սրբազանութեան վա- տառողութեան :

* *

Եւ ինչ է , կ'ըսեն ոմանք Ռուսիոյ կառավարութեան բռնած այս ըն- թացքը :

Մեք , իբր մի ազգային անհատ , պարզենք մեր կարծիքը ազատասիւս Մէնմուսյը-Ալեքսարի միջոցաւ , - թէ- եւ մեր կարծիքը նշանակութիւն մի չ'ունենայ . բայց այսու հանդերձ անձնիւր , ոք ազատ է իւր կարծիքը արտայայտել :

Ռուսիոյ կառավարութեան այս ըն- թացքը ոչ այլ իմիք կը վերագրուի , բայց եթէ նոր Հաւատաքննութեան , վասն զի ոչ միայն Հայոց համար է այս ընթացքը , այլ համայն անոնց որք Սա- չեն :

Ասկէ շուրջ կէս դար յառաջ Պոլ- յեպէս անուամբ մի օրէնք խմբագրու- է Ռուսիոյ կառավարութիւնը - գրե- թէ ինքնիրեն - , և զայն ներկայե- րէ Ողջին , բռնաբարելով ի գործա- դրուին :

Բարեբաղդաբար , երկնային շա- տակ Ներսէս Ոչտարակեցի Ե . Հայ- րապետը համբարունալով ի գահ Մայր- Աթոռոյ , ոչ միայն չորհուրէի Հա- յատանեայց Ս . Եկեղեցւոյ հակա- ռակ եղող այդ օրէնքը , այլ և իր- ղոք կը բառնայ առ վեհ . կայսրն՝ յանուն Ողջին , և մի մի պարզելով թէ այդ օրէնքը անպիշ հակառակ է Հայատանեայց Ս . Եկեղեցւոյ հը- նաւանդ սովորութեանց , ու կը խնդ- րէ , կ'աղաչէ , կը թախանձէ վասն բարեփոխման Պոլսոյնեայի . բայց ի զուր իւր ամեն ջանքեր . . . Կայսրն պէտք էր գործադրուէր . . . Կայսրն մը որ կը յղացուէր այն թուականին , իրականացուի թողելու համար յա- ջորդ սերնդեան :

Բայց Ռուսիոյ կառավարութիւնը , յետ այս և յետ ինչ ինչ հնարամե- տութեանց , տեսելով որ իւր Կայ- րապետ իրականացումը բոլորովին հե- ռու է , և իրաւուն տարիներէ ի վեր տակաւին քայլ մ'իսկ առնուած չէ դէպ յիրականացում իւր Կայսրն , այլ ընդհակառակն Տայրենասիրական և կրօնասիրական եռանդը աւելի ջերմացած է Հայոց սրտերուն մէջ , վերջին հարուածը ուղեց տալ փակե- լով վարժարանները :

Կերեւի թէ Ռուսիոյ կառավարու- թիւնը լաւ հասկցած է թէ Հայոց կրօնասիրութիւնը ոչ մի բան կարող է խախտել , դիմած է այսպիսի . . . միջոց , թերեւ յուսալով այսու իւր Կայսրնին հասնել , բայց ինչ չի յու- սայ բնաւ , զի Հայոց կրօնասիրու- թիւնը ոչ մի բան կարող է խախտել : Հայք տուին ամէն բան և նախնա- րեցին կրօնք . տուին գոյք , կալ- ուածք , թագ , թագաւորական գանձ և վերջապէս արին . բայց պահեցին իրենց կրօնքը , լսելով ամեն բանու կալաց , նեղաց և հարածողաց «սուր- քո և պարանոց մեր» , և միշտ այս պիտի լինի իրենց պատասխան :

* *

Գայով կարգ մը Ռուստոնաց որք կուզեն յանցանքը բեռնել Հայոց վը- րայ , պատճառելով թէ , Հայք անհ- նազաղ գտնուեցան կառավարու- թեան դէմ , և սա հարկադրե- ցաւ վերջապէս բռնութեամբ փակել վարժարաններն . բայց կը հարցնեմք այդպիսեաց , ինչ ընէին Հայք , ի- րենք իրենց ձեռքով խղճէին Հա- յութիւնը , վարժարանները կառա- վարութեան յանձնելով , և առաջի տագին ու պատմութեան պատաս- խանատու մնային :

Այդպիսիք կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը ինչ որ կընէ Հա- յոց նկատմամբ , Հայոց օգտին հա- մար կընէ , և մինչև իսկ ըսողներ կը գտնուին թէ Պոլսոյնեան Հայոցը հա- մար խիստ օգտակար է

Չենք գիտեր թէ արդեօք այդ- պիսիք ինչ խելքի կը ծառայեն մի- ւրեւ բաց լայնց Պարսկենեայի սա կը- տորը կը ներկայեցնէ այդպիսեայ խնդ-

րելով որ , օգտակարութիւնը մինչեւ որ աստիճան է . . . մեզի ցոյց տրուի , ա- հաւասակ յօդ-Արդ-Թագաւոր-կայսրն նշանակեալ գծայրագոյն Պատրիարքն էլ միածին զկաթողիկոսն Հայկազանց ամենողորմածաբար շնորհ նմա դա- ռանձինն հրովարտակ վասն այսր առ- տիճանի . (1) . . . և այլն :

Ահա այս է մեր կարծեաց անփո- փումը , զոր կը ներկայեմք Մէնմուս- ընթերցող ազգայնոց , նա մանաւանդ- գաւառաբնակ ազգայնոց ուշադրու- թեանը , որպէս զի լաւ հասկնան թէ ո՞րպիսի մեծ ազատութիւն նորհա- ձ է մեզ Մեր վեհապետը Սուրբան Համիտ Բ . յուսամիտ կայսրը իւր ու- սուկնասիրութեամբ այնպահածանթ վեհապետ անձը :

* *

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ԱՅՈՒՆԻՍՏՈՒՆ ՄԵՍԷԼԵՍԻ

Թայմը դաղեթաւը 8 կիւն է միւլէ ետաղը պիր պէնտուէ , Բուսիալ- արնն Բենճէն իւզերինէ հիւսուկե- րինտէն պահս իւր , շու վեճէ իւր խ- թամը մեզայ իյլէմիշ տիր . «Էկըլի Բուսիալ» ժէնէրալ Գումարօֆու տէր- հալ կէրի շարըրալ գապթ իյլէտի- կի քեաֆֆէյի մահէնդերտէն ապէ- րինի կէրի չէքմէլ իւր , ինկիլթէրալ տէյի քի Սֆիդանար ինկի , իյլաքէն- տի հիւսիւմէթիինն Հինտիսթանտա իպգալը ուղործու միւսէրբէտ ճէնկէ մէնպուր օլաճալ տորն :

Տէյի Թէլէկապի . «Բենճէն վա- զըսարնտա մէսուլ օլան Բուս գա- պիթլէրինն իպրէթի ալէմ ինչն չէ- տիտէն թէլէտիպլէրի իլէ , Բուս օր տուսուրուն Սարախա գատար կէրի չէքիլմէլէրինի պիլէ մուսիրանէ պէ- անն , վէ օլամտորըլ հալտէ . ինկիլ- թէրանըն պուճա Էլվալթիման պէ- րու թէլէիւր իտէն պիր մուհարէպէ- յի գապուլտէ ալալ թէլէտիտիւտ ի- տէմէնճէկիինի իֆատէ իտիւօրն :

Տէյի Նիուզ վիւքէլալ մարաֆտա- րը օլուղու հալտէ «Բուսիանըն ժէ- նէրալ Գումարօֆուն հալտէքթիինի թագպիլէ իտէնճէկիին տայիր Էմալ պէնանի իլէ» , եալընը պու եօլ իլէ վէ պիր տահա պու կիպի պիր ուշա- զունսուղործուն վուգու պուլմամար զմնընտա թէլէմիսթիլ գապիլէ ի- թմարալա մուհարէպէնին Էօնիւ ալը նապիլէնճէկիին իլալթէթէն տէրմիւտն իտիւօրն :

Մ . կլատսթընա իլէլինճէ , Բուսիա- լլարն Բենճէնի ետէր գապթիլարն- տա թուլթմաթգլարընը , վէ պու սա- ետէն միւզաքէրաթա թէլէրալ իպ- թիտար օլունաճաղընը թէնսիլ իտի- լէնկիինի , վէ դրայիշա հիւսիւմէթի- նին պիր գալարը գալթի իթ մէլը իպթիֆա իլին , մարտ 30ընտալ վագաա հագ- զընտա թէլէրիտալթի հալթի օլարադ Սըր Բէթէր լիւստէն մաթլուպ օլունան մազպաթանըն վիրուտին մուլթաղըր օլուղուրուն մէնկիլ իւ- պուստան թէպիլթի իթ մէլը իպթիֆա իտէնճէկի տէրքեար տորն :

Հայպու քի , թալէպ օլունան թէլէ- տիպ վէ միւսճալթի ետէրինէ , Աֆղան- լարն Բենճէնտէքի մէլըլուրընը հիւսուկէ գապթ իտէն Բուսիա նե- ֆէրաթ վէ գապթիտանըն նիշանլար միւրքեաֆաթը իթա օլունան վէ ժէնէրալ Գումարօֆ Սարախա գատար կէրի չէքիլմէլէ ետէրէ քէնտի թիշ- տարարընը Այթթէթէն գատար մէլը իյլէմիշ տիր . Բենճէնի թալ- լիւտէնն տայիր Մ . կլատսթըն պէ- անաթընա ճէվապէն , Բուսիա դո- մանանը , մեղքիւր մահէնիլ գապթընը վէ օրատա մուլթագաթ եալուտա- յիլի սուրէթտէ պագի գալմադ իւզ- րէ պիր իտարէ թէլէտիա իթ մէլըն օլուղուրուն պա թէլէկապի պիլտիր միշ տիր :

Պու ճիւմէլ իլէ պէրապէր թէլէկ .

(1) Գուցէ օր մը ալ Ռուսիոյ շարը ինք իւր ձեռքը իսկ մեր Կաթողիկոսն ձեռ- նագրէ . . .

րտֆ տախի սուլհ ու սալահ էմարէ- լէրինն ալալ ազալմամը իտուկիինի թէլէմիւն , վէ Բենճէնի Բուսիա ե- թէրքի էասար իւզերինէ միւսալէհա- նըն ինկալաճաղընը թալտիլ իտի- եօր , Բէք զարիպ հալ :

Տօղրուտա Մ . կլատսթընըն օլի- թիլգաճա Էֆքեարը , թէտպիր պալի- ղէյի Սիւպհանլէն միալլու ազր- փիլեր իրմէլէնէք վէ անալլուաճա- ճաք հիւսիլթէր գապիլինտէն տիր . Հէր նէ հալ իւր . Բենճէնի գա- թիլէն գապթ իլէ , Բուսիա ետէնի պաշտան հէման 6000 ինկիլթ միւ- րէպպի միլտէն իպարթիլ օլարադ , պիր թօրադ տահա գապթմիշ օ- լուր , քի իշպու արագի տէրունիտէ Գուշ վէ Միւրդապ նալթէրի իլէ մարաթիլ իքի նէ հր տալի պուլուն- մազտու տոր , վէ պունշար մահալ- լը մէլքիլէր եազըն պիր մէլգիտէ ետկալիլէր իլէ պիլլէլտիքտէն վէ ուֆադ ըրմադլարա թագպիլ օլուն- տուգտան սօնրա , Մէրվին վալի վէ զայլի միւնպիլ չէլլէրի արալընտա զայլ օլուրար , Բենճէնի հարալ նօզ թայի նազարըլալ Էնէմիլէթի իտէրքեար օլուպ , իշպու մէլգիտէ եօլլար տէօրթ նօզ թալալ թագպիլ օլունալար , չէլլէր քի պիլթիսի Մէրվ- տէն Հէրաթա , վէ տիկէրի Միւրդապ վալտիսինտէն կէլէրէք Աֆղանիսթա- նըն իպթիլինն տօղրու կիտէր :

* *

Ինկիլթէրալ քի Բուսիա պէլինն- տէ հուսուլթ մուլթաֆաթալթա տայիր վարիտ օլան թէլէկապի խապթիլէրի իլթիլթալ իւզրէ թէլէպգըր օլունամազ- լաղըմ կիլի :

Լօնարտան եաղըլտըրընա կէօրէ , Մ . կլատսթընըն պաղը իֆատաթըն- տան իլթիլթալ էմարթէրի անալլուաճա տոր : Միւրդալիլ յիլին իֆատաթիլ իտէ- ալվալը ճէտիտէն տայիր օլունալալ , Բուսիա գապիլթիլ օլուն թարաֆընտան մուզատուլմա վուգու պուլան թէլէ- միւնաթը շալիլ տիր :

Պոլսալարա վէ Էգհանը ումու- միտէն ճարի օլան մուհարէպէ Էֆ- քեարընա մահէլլ պուլունմաղըր զանն օլունամազտա տոր :

Ահալ հէնուզ թէպէտուիլ իթ մէ- երպ , Բենճէն վագաալ կիպի պիր հատիսէ ետէն թէլլիլին ալվալէ սե- պէպ օլապիլիլ :

Ինկիլթէրալ գապիլթիլ օլուն . Աֆ- ղանիսթան հուսուլթնտալթի գոմի- տէրի ժէնէրալ լիւստէն իլէ մուսա- պէրէ իթիլիլ հալտէ , միւսալիլ յի- տէն վիրուտ իտէն մուհարթէրա- լը նէլը իթ մէլիշ տիր . Բուսիա թա- լաֆտարը օլան Բէլ Մէլ կաղթիլ սուլհ էմարթէրինն գուլթիլթիլիլ ինկիլ- թէրալ իլէ Բուսիա պէլինտէ ճէրէ- եան իտէն ինկիլթիլ սուրթիլ մէմ- նունտէն թէլլիլէլիլ մէմալ օլունու- ղունալ պէեան իթ միշ տիր :

Ինկիլթէրալ գապիլթիլ օլուն Աֆղա- նիսթան հուսուլթնտալ իտայիր Բուսիա թարաֆընտան թալիլ օլունան թէք- լիֆաթ լայիհասընը թէտգիլ իտիպ , ճէվապընը Բէթրէսպուրկա իրալ իյ- լէմիշ տիր :

Ինկիլթէրալ տէլլէթիլին Բէթրէս- պուրկտան ալտըր մալլալմալ շայեա- նը մէմուկիլթիլ ատու օլունամաթիլ Բուսիա գապիլթիլ օլուն ապէրի մա- լիֆէթիլ իլլէ իշպալ օլունան մէլվալըն մուհաֆաղալընա ինկիլթէրալ տէվ- լէթիլ թարաֆընտան էմիրին մուլթա- ֆաղաթը իթիլիլիլ օլունամազ իտէ , ժէնէրալ Գումարօֆուն իլէրուեէ հա- րէթէթիլ Հէրաթը տալիլ իշպալ իտէ- ճէկիին պէեան իթ միշ տիր :

Բէթրէսպուրկտան պուլունան էլ չիլլէր ինկիլթէրալ վէ Բուսիա պէլ- յիլտէ գաթը միւնասիպթիլտէն ֆա- լիլ օլունամազընը հալալ իւմիտ իլթ- մէքտէ իլմիլէր :

Շիմիլիլ Բուսիա թէլտարիքեաթը սեֆէրիլթիլտէն տէվալ իտիպ , օրթա Սիւստա ապալիլ զօմանտանըլըն- նա ժէնէրալ Գումարօֆ իլէ ժէնէրալ Գումար-Բալթ իլլէ թալիլ իթ միշ տիր : Գըղըլ-ալիլ իտէն կէօր-թէլէնէ գատար շըմէնտէքիլ խալթիլըն իլ-

լէտիլի Բուսիալարա թալաֆընտան լիլթաթիլ օլունամալ տուր : Իշպու խալթիլ Սարախա թէլմ- տիտ օլունամազ տոր : Աֆղանիսթան հուսուլթնտա 20 պին նէֆէր Բու- սիա ապալիլ թէհալլիտ իտիպ , 20 պին նէֆէր տալիլ Սըմըրգանտալ մէվսուտ պուլունմազտա տոր :

Սըմըրգանտա ապալիլ իլլէ իշ հաֆ- թա զարֆընտա Հէրաթա մուլթաթիլթ- իտէպիլիլ : Գաֆգալիտա 30 պին ապէր իլալ ալթընա ալթմիշ տոր : Հալըլը Բուսիա , 90 եալաթ 100 պին նէֆէր ապէր թէհիլէ իթ միշ տիր :

Սեվաթթօր օլուն Չէլմէ վէ Սինսպ նալարըլալ , վէ Նիգ օլաեթտէ տա- լիլ տիլէր իլլէ գըրթ տէրտէթիլ ինչա պուլունան զըրհը սեֆիլթէրին իթմալինէ զայրէթ օլունամազտա վէ կիլթէրի տալիլ էլէթիլթիլ զիւսալիլ- լէ շալըլլալմազտա իլլիշ :

Վալիլթիլընտալ Բուսիա սեֆիլթիլ Սմիլիլ գապիլթիլթիլտէն պիր գա- թա վաթօր մուլթաթալ իլլին քէն- տիլինէ մուլթիլթիլ իթ մէլիլ թէք- լիլ իթ միշ տիր :

Չին վէ ճարսն սուլարընտալ Բուս- սիա ֆիլթուտ զալիլ օլունալունտան , Ամիլիլ գատա մուլթաթա օլունանէ ֆայիլ , մէլքըլիլ ֆիլթուտ իլլալ օ- լունամազ տոր : Չին սուլարընտալ ինկիլթիլ տօնանտալ գօմանտանը ա- միլալ Տիւլլիլ իտէ , Բուսիա ֆիլթուտ- նա մէլթալթիլ վիրթէլտէ իլլիշ :

Իրանտա թէվլըլթ օլունան Էնուպ խալթիլ վալալընտա , Հէրաթտա ին- կիլթէրալ ալթ յիլտէն պաղը թէլէպ- պիւսթիլտա պուլունտուլունտալարալ էմարթէր գուհուր իթ միշ տիր :

Միւլալիլ իլլէ իլլիլ թարիլ իլլէ պահըլ Հաղէթտէ քէնտիլինէ մուշ- թալըր պիր Բուսիա վաթթօրնալա- քիպէն Բուսիալլարա տէլալթիլ ի- տէնէր իլլիշ :

Սիւլարընտալ զաղթիլտա , տէվլէթիլ Ալիլէ իլլէ ինկիլթէրալ պէլինտէն պաղը մուլթաթէրալ ճէրէեանընա տայիր հալաթիս նէլը իլլէեօր իտէ տէ , տէվլէթիլ Ալիլէնն չիմիլիլք գալիլթիլ պիլթարաֆիլ լիւսեթիլ իտէնէլիլ տէրքեար պուլունալըն- տան , հալաթիլ մէլքըլիլ սահիլ ատու օլունամազ :

ԳՈՒԼԱԳՈՐԶԵԱՆ ՄՈՐԳԱՐ ԷՅՆ . ԹԱՐԱՓԵՆՏԱՆ ԿԵՆԵՆ ԻՆՈՒՆ ԵՐԵՐ

Բուսիլ շըմէնտէքիլ թահվիլաթը- նըն գուրալալ հէր իլլէ պիտա պիր Զարալթանէլիլ ամիլթտէ քէլիտէ օ- լունամազտա տոր :

Մէլքըլիլ գուրալըն 92 ինկիլթ Էօ- նիւմիլթտէլիլ 1885 յուլիսի Էֆ- լէնճիլին պիրիննի կիւնիլ չէքիլթ- ճէք օլան ճէման 500 Նիւմիլթուտն պիրիննի իքարալիլթիլ 300.000 , ի- րիննիլ 25.000 , 48 աթէտիլ 75.000 , վէ 430 սի տալիլ 180.000 ֆրանկ գա- ղանաճաղար տոր : Իշպու Նիւմիլթ- լարա մուլթապիլ պիլթիլ թէրգիլ իթ միշ օլուղըլմտան թալմ 7 պուլուգ- նըսթիլ վէ րուպը 3 իլլալ մէճիլթիլ 20 զրուշ հիտալ իլլէ սալթիլմազտա տոր : սալթիլմազտա

